

Modernisering Secundair Onderwijs

Het huis wordt al verbouwd terwijl de discussie over de fundamenteën nog loopt

KOEN WILS

De Vlaamse Regering heeft op 14 juli 2017 het 'Voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs' goedgekeurd. Met dit decreet wil ze de modernisering van het secundair onderwijs een formeel kader geven.

Het decreet bouwt verder op het Masterplan van 2013, de eerder goedgekeurde conceptnota's en het addendum en de Mededeling van maart 2017. De verbouwingen aan het huis van het secundair onderwijs naderen dus stilaan hun voltooiing. We gaan in dit artikel in op enkele aspecten van dit voorontwerp van decreet.

ER IS NOG WAT TIJD ...

Vooraf nog even dit. Aan de modernisering van het secundair onderwijs zijn ook nog andere belangrijke aspecten verbonden. Wat nog niet is vastgelegd, zijn de toelatings- en overgangsvoorwaarden en de studiebekrachtiging. Wie mag naar welke studierichting en wie krijgt welk attest, getuigschrift of diploma? De minister van Onderwijs werkt momenteel aan deze uitvoeringsbesluiten. Ze geeft daarbij voorrang aan de organisatie van de eerste graad zodat 'de invoering van de modernisering in alle rechtszekerheid kan starten', zoals ze zelf zegt.

1 Meer over de problematiek van vakken en vakkenclusters lees je op pagina 20

2 Brandpunt januari 2017, artikel 'Modernisering Secundair Onderwijs – Matrix tweede en derde graad' en Brandpunt april 2017, artikel 'Missing'

Daarnaast is er nog een decretaal initiatief nodig voor de nieuwe financieringsregels. De nieuwe structuur en organisatie van het secundair onderwijs hebben immers een impact op de berekening van de personeelsomkadering en de werkingsbudgetten. We geven hier al mee dat COC er nauwlettend op zal toezien dat die nieuwe financieringsregels geen besparingen inhouden.

OP WELKE FUNDAMENTEN?

Heel dringend is wel een beslissing over de eindtermen. Eindtermen vormen namelijk het inhoudelijke fundament van ons onderwijs. COC vraagt zich af hoe de modernisering kan aanvatten vooraleer er zicht is op die nieuwe inhouden. De verbouwing van het huis nadert haar voltooiing. De bewoners moeten er op 1 september 2018 intrekken. Ondertussen discussiëren de architect en de aannemers nog over de fundamenteën. Lieven Boeve, directeur-generaal van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, zei in september: 'Als ik hoor wat er allemaal in moet komen, vrees ik dat de politiek het onderwijs tot op klasniveau aan het betonneren is. Dat de ruimte er niet meer is voor de school om zelf te doen wat goed is voor de leerlingen.' Vlaams Parlementslid voor N-VA, Koen Daniëls, replieerde: 'Boeve wijst met een beschuldigende vinger naar de overheid als bron van vrijheidsberoving, maar gaat te gemakkelijk voorbij aan de uitgebreide leerplannen die zijn eigen koepel maakt naast alle andere documenten, richtlijnen, websites, nieuwsbrieven, studiedagen...'

Hoe dan ook, de Vlaamse Regering nam zich voor de eindtermen te 'ontstoffen'. Dat is misschien een goede zaak. Tenminste toch wanneer het resultaat een versoberde set van doelen zou zijn die ook duidelijk aangeeft welke leerinhouden tot de kern van de (basis-)vorming behoren. Maar ook die nieuwe eindtermen moeten voor COC nog echte 'leerstof' bevatten. Het kan niet dat eindtermen zouden verwateren tot vage leerresultaten of competenties. Dat zou een slag in het gezicht zijn van elke (vak-)leraar. Die wil namelijk niet gereduceerd worden

tot simpele coach van leerprocessen. Hij/zij wil de vakinhoudelijke en vakdidactische expertise¹ als onmisbaar instrument blijven inzetten voor vormend onderwijs. Leerlingen moeten ook in de toekomst nog kunnen blijven leren voor het leven en niet alleen voor de economie van vandaag.

STUDIEAANBOD EN PROGRAMMATIEREGELS

De Vlaamse Regering legt met dit decreet een formeel kader vast. Voor informatie over de reorganisatie van de eerste graad en de nieuwe matrix voor de ordening in domeinen en finaliteiten in de tweede en derde graad, 7de jaren en Se-n-Se, verwijzen we naar vroegere artikels in Brandpunt². De omzetting van het huidige naar het nieuwe studieaanbod zal verlopen via 'concordantie'- of overeenstemmingsregels. Die regels zullen in detail via een uitvoeringsbesluit vastgelegd worden en bepalen welke huidige studierichting kan omgezet worden naar welke nieuwe studierichting(en). Om de continuïteit van het studieaanbod op schoolniveau te waarborgen, voorziet het decreet alvast dat de omzetting naar één basisoptie of structuuronderdeel een recht is en geen programmatie.

Dit decreet legt daarnaast ook de nieuwe programmatieregels vast. De Vlaamse Regering wil het geactualiseerde opleidingsaanbod wel programmeerbaar maken, maar tegelijkertijd behoudt ze een zekere sturing. Zo zal een 'niche' studierichting aan voorwaarden verbonden zijn. De programmatie van studierichtingen door een domeinschool of om domeinschool te worden, is echter vrij. Ook de programmatie van domeinoverschrijdende studierichtingen binnen de finaliteit doorstroom is vrij voor domeinscholen of campusscholen, net zoals de programmaties binnen de eerste graad. Alle overige programmaties moet de Vlaamse Regering goedkeuren. De programmatienormen voor het onthaaljaar voor anders-talige nieuwkomers blijven ongewijzigd.

SCHOOLPROFIELEN

Belangrijk in het kader van programmatiemogelijkheden, is de definitie van domeinschool, campusschool en verticale school. Een school wordt als een domeinschool beschouwd als ze in elk studiedomein van elke graad, met uitzondering van de eerste graad, ten minste één studierichting uit elke finaliteit organiseert. Dit zou betekenen dat een school (één instelling) in elk van de 8 domeinen een studierichting in elke finaliteit moet aanbieden. 3 finaliteiten x 8 domeinen = 24 studierichtingen. We vermoeden dat de overheid zich hier vergist heeft.

Een school wordt als een campusschool beschouwd als ze in ten minste twee studiedomeinen samen per graad ten minste één studierichting uit elke finaliteit organiseert.

Een minimumvoorbeeld: *een campusschool biedt de domeinen 'economie en organisatie' en 'maatschappij en welzijn' aan. In de tweede graad biedt de school in het domein 'economie en organisatie' Bedrijf en Organisatie (dubbele finaliteit) en Organisatie en Logistiek (arbeidsmarkt) aan. In de derde graad biedt de school in het domein 'economie en organisatie' Commerciële Organisatie (dubbele finaliteit) en Onthaal, Organisatie en Sales (arbeidsmarkt) aan. Daarnaast biedt de school in de tweede graad in het domein 'maatschappij en welzijn' Maatschappij- en Welzijnswetenschappen (doorstroom) aan. In de derde graad biedt de school in het domein 'maatschappij en welzijn' Welzijnswetenschappen (doorstroom) aan.*

Een school wordt als een verticale school beschouwd als ze studierichtingen binnen eenzelfde finaliteit en onderwijsvorm in zowel tweede als derde graad organiseert.

Een minimumvoorbeeld: *een verticale school organiseert ASO dat zich in de finaliteit doorstroom bevindt. De school biedt in de tweede graad Natuurwetenschappen aan en in de derde graad organiseert zij Wetenschappen-Wiskunde.*

Het hoeft geen betoog dat de reorganisatie van het studieaanbod en de bijhorende programmatiemogelijkheden en –beperkingen zullen leiden tot grote discussies tussen scholen en scholengemeenschappen. Het studieaanbod bepaalt immers voor een groot stuk het profiel van een school. Tegelijkertijd is het studieaanbod een garantie op de leefbaarheid van een school. Het zijn namelijk studierichtingen die leerlingen aantrekken. Bovendien zullen de incentives voor domein- en campusscholen (vrij kunnen programmeren) heel wat verschuivingen in het onderwijslandschap teweegbrengen.

Over verbouwingen en herschikkingen van het landschap gesproken... zullen we straks ook 'zonevreemde' scholen hebben?

